

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 23 października 2014 r. powód A. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego G. M. kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych powoda poprzez pomówienie A. K. o to, że ten jest homoseksualistą. Powód wniósł ponadto o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu oraz zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (pozew –k.2-3)

W odpowiedzi na pozew pozwany stwierdził, że żądanie powoda jest bezpodstawne i bezzasadne, kierowane chęcią wzbogacenia się krzywdą pozwanego. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa. (odpowiedź na pozew –k.25-27)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. i G. M. byli przez wiele lat mieszkańcami wsi S.koło S.. Pozwany obecnie zamieszkuje w S.. (okoliczności bezsporne)

Pozwany sprowadził się do S. przed 1980 r., do swojego dziadka. Strony od lat pozostawały w konflikcie. Powód słyszał od mieszkańców wsi, że pozwany publicznie oczernia go – pomawia go, że jest homoseksualistą. Pozwany nazywał powoda „pedałem” i „parową”. Pozwany mówił też, że powód nie jest człowiekiem, że lubi chłopców, że śpi z siostrą. Trwało to przez dwadzieścia kilka lat. Na skutek pomówień pozwanego powód w swojej wsi i okolicznych wsiach jest postrzegany jako homoseksualista, jest nazywany „pedałem”. Jego pojawienie się wzbudza śmiech, epitety, wyzwiska. Z tej przyczyny powód unika bywania w miejscach publicznych. Ojciec pozwanego cieszy się we wsi autorytetem, był naczelnikiem gminy, a potem wójtem, następnie prowadził hurtownię alkoholu. (zeznania powoda A. K.– protokół k.21, czas nagrania 00:04:09-00:10:10, protokół k.50, czas nagrania 00:25:29-00:30:55, zeznania świadka A. B. – protokół k.38 odwrót, czas nagrania 00:08:01-00:20:14, zeznania świadka E. N. – protokół k.49 odwrót-50, czas nagrania 00:13:45-00:19:58)

Problemów związanych z osobą powoda jest dużo. Oprócz konfliktu z pozwanym i sugestii na temat orientacji seksualnej powoda są też sprawy dotyczące dróg, granic, krzyża który stoi na działce powoda. Powód nie bywa na zebraniach mieszkańców wsi, w której mieszka. (zeznania świadka D. M. – protokół k.49 odwrót, czas nagrania 00:05:25-00:12:37)

Prawomocnym wyrokiem zaocznym z dnia 24 października 2013 r. sygn. akt II K 258/13 Sąd Rejonowy w Skierniewicach warunkowo umorzył wobec G. M. postępowanie karne, uznając że pozwany popełnił czyn polegający na tym, że w grudniu 2010 r. w S. w mieszkaniu nr (...) przy ulicy (...) pomówił powoda o to, że ten jest homoseksualistą, to jest o właściwość, która mogła poniżyć pokrzywdzonego w opinii publicznej, czym wyczerpał dyspozycję art. 212 par. 1 kk. (wyrok zaoczny –k.5, 5 odwrót)

Podczas tego zdarzenia pozwany mówił o powodzie używając określeń „pederasta”, „cwel”, „skurwysyn”. (zeznania świadka T. S. – protokół k.38 odwrót, czas nagrania 00:20:14-00:22:44)

Pozwany jest zatrudniony w firmie (...) na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony jako kierowca z wynagrodzeniem 1700 zł brutto miesięcznie plus premia uznaniowa. (umowa o pracę –k.30)

Powód prowadzi gospodarstwo rolne o pow. 13 ha, z którego uzyskuje dochód miesięczny w kwocie 1.500 zł netto. (oświadczenie o stanie majątkowym –k.6-7)

Sąd zważył co następuje:

Przepis art. 23 KC stanowi, że dobra osobiste osób fizycznych, przykładowo w nim wymienione, pozostają pod ochroną prawa cywilnego. Katalog dóbr osobistych, ujętych w art. 23 KC, ma charakter otwarty.

Powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie wskazał na naruszeniu jakiego dobra osobistego opiera swoje roszczenie.

Według twierdzeń powoda naruszenie jego dóbr osobistych miało nastąpić poprzez rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji na temat orientacji seksualnej powoda. Wnioskować z tego należy, że powodowi chodzi o naruszenie jego czci, czyli dobra osobistego wymienionego w art. 23 KC.

Przesłanki ochrony dóbr osobistych zostały sprecyzowane w przepisie art. 24 § 1 KC. Należy przy tym zauważyć, iż w przepisie tym uregulowana została problematyka ochrony dóbr osobistych człowieka za pomocą środków niemajątkowych, a więc niezwiązanych z bezpośrednimi świadczeniami majątkowymi na rzecz pokrzywdzonego lub osób trzecich. Przepis ten bowiem oprócz przesłanek ochrony wskazuje środki, które przysługują pokrzywdzonemu w przypadku zagrożenia lub naruszenia jego dóbr osobistych. Według powołanego przepisu ochrona dóbr osobistych uzależniona jest od spełnienia dwóch przesłanek: **zagrożenia** lub **naruszenia** dóbr osobistych oraz **bezprawnego** charakteru **działania** wywołującego wskazany wyżej skutek. W razie spełnienia powyższych przesłanek, pokrzywdzony naruszeniem dóbr osobistych może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny, na zasadach przewidzianych w kodeksie. Zgodnie z art. 448 KC w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Powód w niniejszej sprawie domagał się zasądzenia na swoją rzecz zadośćuczynienia w kwocie 100.000 zł.

Rozpoznając sprawę, której przedmiotem jest ochrona dóbr osobistych, Sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić czy doszło do naruszenia dobra osobistego oraz czy pozwany był jego sprawcą, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi na dwa poprzednie pytania ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne. Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone przez osobę pozwaną, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej z tego tytułu. Dopiero po wykazaniu tej okoliczności na pozwanym spoczywa ciężar dowodu, że jego działanie nie było bezprawne.

Dla oceny obrazy dobrego imienia decydujące znaczenie ma nie subiektywny odbiór sformułowań użytych przez pozwanego przez samego powoda, lecz odbiór obiektywny uwzględniający kontekst, w jakim określenia te zostały użyte. Chodzi zatem nie o subiektywne odczucie osoby, która twierdzi iż do naruszenia jej dobra osobistego doszło, ale o to czy dane zachowanie, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie, mogło obiektywnie stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego. Ocena zniesławiającego charakteru wypowiedzi nie może być dokonywana według indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się nią dotknięta, lecz według kryterium obiektywnego, uwzględniającego reakcje przeciętne, rozsądnego człowieka (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 18.06.2009 r., II CSK 58/09, opubl. w programie komputerowym L.). Abstrahuje się tym samym od subiektywnych odczuć osób nadwrażliwych oraz takich, które z różnych względów nie mają zdolności do reagowania emocjonalnego na określone zachowania innych podmiotów.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego należy uznać, iż pozwany G. M. dopuścił się naruszenia czci powoda w ten sposób, że pomawiał go o to, że jest homoseksualistą. Cześć człowieka, o której mowa w art. 23 KC powinna być rozumiana jako jego honor, dobre imię, godność osobista. Szacunek i poważanie innych ludzi jest istotną wartością dla każdego człowieka, bez tych przymiotów człowiek jest bowiem narażony na poniżenie, brak autorytetu i zaufania w swoim środowisku, czego skutkiem jest brak możliwości normalnego w nim funkcjonowania. Stąd niezbędna w prawie cywilnym i wprowadzona w art. 23 i n. KC ochrona przed bezprawnym naruszaniem czci człowieka i jego dobrego imienia. Pomówienie, którego dopuszczał się pozwany miało miejsce wobec osób trzecich – mieszkańców wsi S. oraz innych osób znających obydwie strony.

Sąd nie ma wątpliwości, że określenia, których używał pozwany mówiąc o powodzie miały charakter uwłaczający dobremu imieniu i czci powoda. Pozwany przedstawiał bowiem powoda – w wulgarnych słowach- jako osobę o

właściwościach, które niestety nie są powszechnie aprobowane w polskim społeczeństwie i zwłaszcza w małych społecznościach lokalnych, takich jak ta, w której żyje powód narażają osobę, której dotyczą na wykluczenie ze zbiorowości.

Pozwany, formułując wyżej przytoczone wypowiedzi dopuścił się zatem naruszenia dóbr osobistych powoda.

Należy dodać, że pozwany nie obalił domniemania bezprawności swojego czynu. Pozwany nie wykazał w szczególności, że jego opinie o powodzie odpowiadają prawdziwemu stanowi rzeczy. Pozwany nie przedstawił żadnych dowodów zaprzeczających twierdzeniom powoda.

Na podstawie art. 448 KC w związku z art. 24 § 1 KC zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.000 zł. Możliwość zasądzenia powyższej kwoty wynika z bezprawnego i zawinionego naruszenia przez pozwanego dóbr osobistych powoda i wynikłej z tego krzywdy poniesionej przez powoda.

Jak przyjmuje się w orzecznictwie, zasadniczymi przesłankami decydującymi o zasądzeniu zadośćuczynienia na podstawie art. 448 KC i jego wysokości są: rodzaj naruszonego dobra, intensywność oraz długotrwałość naruszenia, jego skutki dla poszkodowanego, sytuacja majątkowa stron. Generalnie rzecz biorąc, przyjmuje się, że wysokość sum zasądzanych na podstawie art. 448 KC powinna być umiarkowana. W ocenie Sądu powyższe przesłanki uzasadniają zasądzoną wysokość zadośćuczynienia. Zostało naruszone jedno z najcenniejszych dóbr osobistych: cześć człowieka, naruszenie miało charakter długotrwały i wieloletni oraz dotkliwie skutki dla powoda. Należy jednak zwrócić uwagę, że jak wynika z zeznań świadka D. M. rozpowszechniane przez pozwanego informacje o orientacji seksualnej powoda nie są jedyną przyczyną izolacji i skonfliktowania powoda z lokalnym środowiskiem. W takiej sytuacji żądaną przez powoda kwotę zadośćuczynienia należało uznać za znacznie wygórowaną, porównując ją chociażby do kwot zadośćuczynienia zasądzanych na rzecz ofiar wypadków drogowych oraz w przypadku zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej.

Dodać należy, że powód nie domagał się odsetek od dochodzonej kwoty zadośćuczynienia.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 KPC. Powód wygrał sprawę w 10% i w takim stosunku przysługuje mu od pozwanego zwrot poniesionych kosztów procesu – kosztów zastępstwa adwokackiego w kwocie 3.600 zł.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd odstąpił od obciążenia powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi w zakresie oddalonej części powództwa- biorąc pod uwagę trudną sytuację materialną powoda oraz okoliczność, że wysokość zasądzonego zadośćuczynienia zależała od uznania Sądu.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 KPC Sąd nakazał pobrać od pozwanego nieuiszczone koszty sądowe w zakresie uwzględnionej części powództwa.